

**PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĖS
VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURAS**

Savivaldybės biudžetinė įstaiga, Respublikos 68, LT – 35158 Panevėžys, tel./faks.(8 45) 461406,
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 301738112

**PANEVĖŽIO MIESTO GYVENTOJŲ GALIMYBĖS IR
POREIKIS DALYVAUTI PREVENCINĖSE SVEIKATOS
PRIEŽIŪROS PROGRAMOSE**

Parengė: visuomenės sveikatos stebėsenos specialistė Indrė Čaikiniene

Panevėžys
2014 m.

IVADAS

Šiuo metu Lietuvoje iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų finansuojamos šios prevencinės programos:

1. Gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinių priemonių programa. Programa skirta moterų nuo 25 iki 60 metų amžiaus gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencijai, priemonės taikomos vieną kartą per trejus metus.
2. Atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio programa. Programa skirta moterų nuo 50 iki 69 metų amžiaus krūties piktybinių navikų prevencijai. Programos priemonės taikomos vieną kartą per dvejus metus.
3. Priešinės liaukos vėžio ankstyvosios diagnostikos programa. Programa skirta vyrų nuo 50 iki 75 metų amžiaus ir vyrų nuo 45 metų, kurių tėvai ar broliai yra sirgę prostatos vėžiu, susirgimų prevencijai. Programos priemonės taikomos vieną kartą per dvejus metus.
4. Asmenų, priskirtinų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei, atrankos ir prevencijos priemonių programa. Programa skirta vyrų nuo 40 iki 55 metų ir moterų nuo 50 iki 65 metų širdies ir kraujagyslių ligų prevencijai. Programos priemonės taikomos vieną kartą per metus.
5. Vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programa. Programa skirta vaikų nuo 6 iki 14 metų nuolatinių krūminių dantų kramtomųjų paviršių ėduonies prevencijai.
6. Storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos programa.

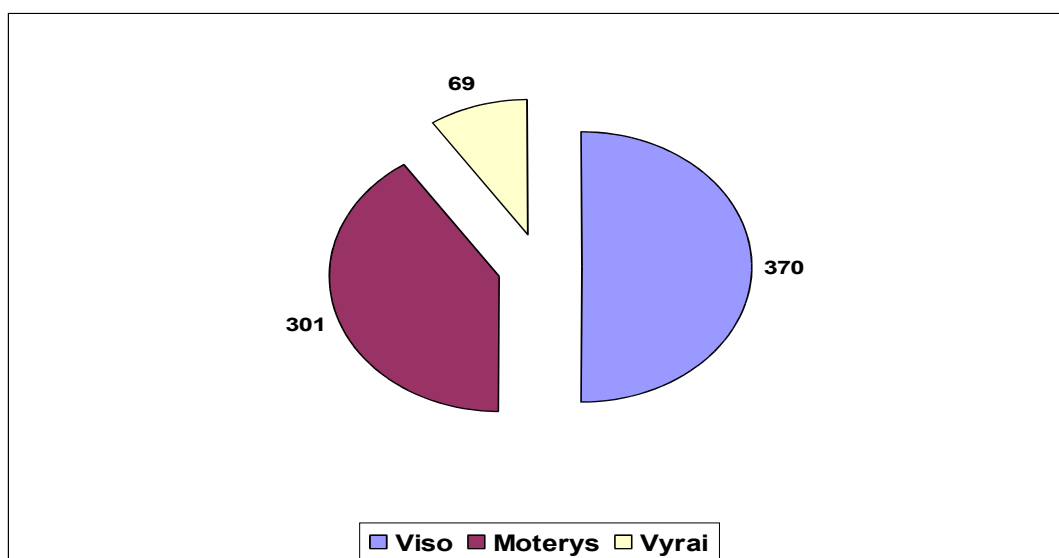
Siekiant įvertinti Panevėžio miesto gyventojų galimybes ir poreikį dalyvauti prevencinėse sveikatos priežiūros programose, taip pat išsiaiškinti nedalyvavimo priežastis anketiniu būdu buvo apklausiami gyventojai.

Pasirinktas išdalijamasis anketavimo būdas – tai kai tyrėjas anketą išdalija ir respondentas ją užpildo vietoje arba namuose, ir sutartu laiku grąžina tyrėjui. Šis metodas buvo pasirinktas, kadangi buvo galima apklausti respondentus per trumpą laiką, ir gauti dominančią svarbią informaciją. Respondentai buvo parinkti atsitiktinės atrankos būdu. Remiantis respondentų atsakymais ir buvo atlikta ši analizė.

Viso buvo išdalinta 400 anketų, iš kurių 370 respondentai anketas grąžino. Buvo apklausta 301 (81 %) moterų ir 69 (19 %) vyrų.

APKLAUSOS REZULTATAI

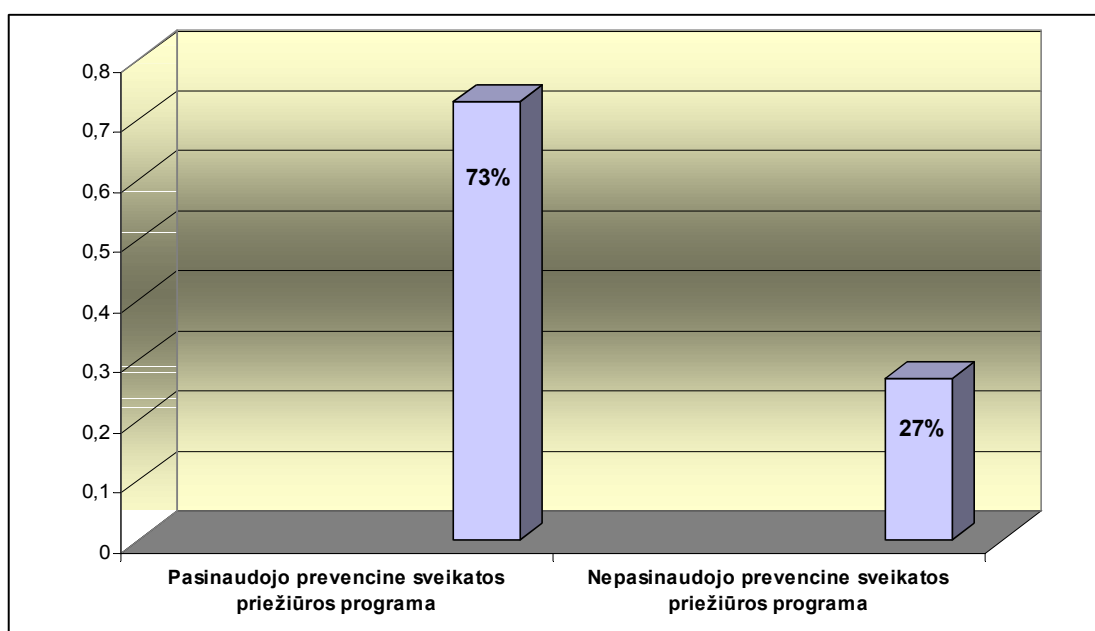
Viso apklausoje dalyvavo 370 respondentai. Iš jų 301 (81 %) moterų ir 69 (19 %) vyrų.(1 pav.)

1 pav.

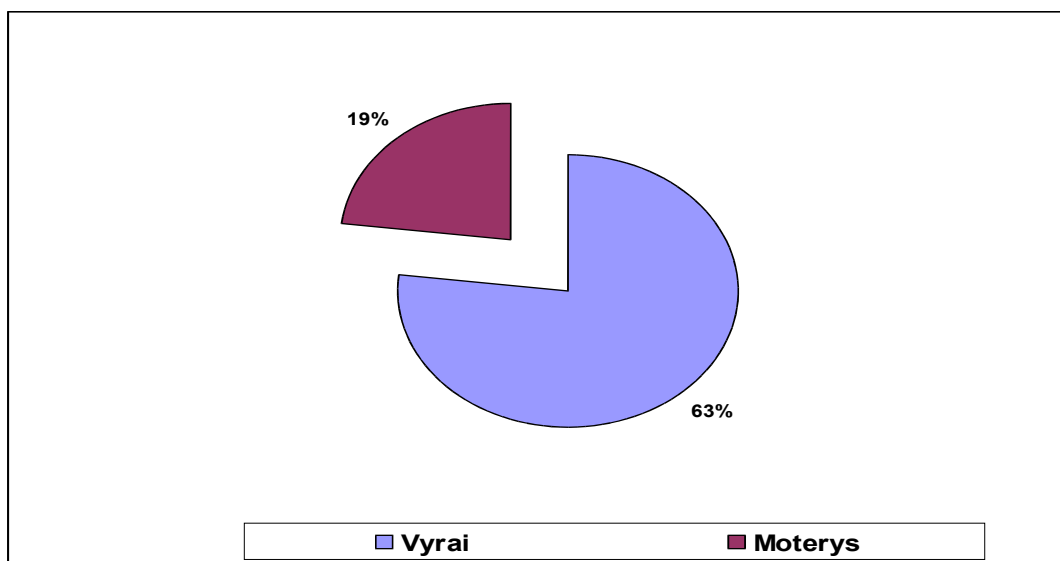
Apklauskos duomenimis iš 370 apklaustųjų - 270 (73 %) respondentų nurodė, kad jie ar jų šeimos nariai yra nemokamai pasinaudoję prevencine sveikatos priežiūros programa. Tik 100 (27 %) panevėžiečių nurodė, kad nėra pasinaudoję prevencine sveikatos priežiūros programa. (2 pav.)

Ar Jūs (Jūsų šeimos nariai) esate pasinaudoję prevencine sveikatos priežiūros programa?

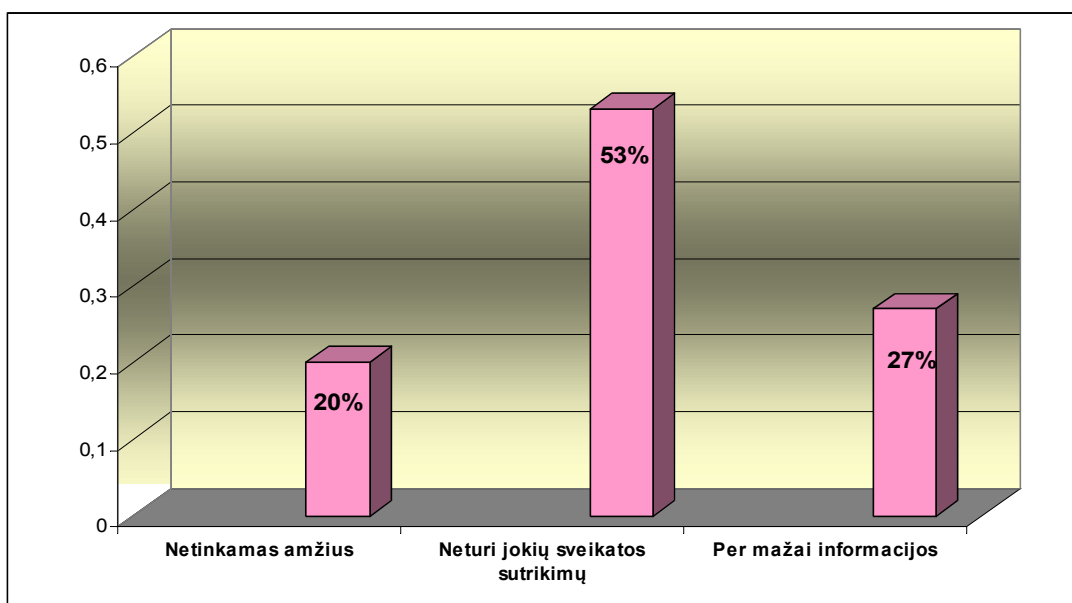
2 pav.

Daugiausiai nepasinaudojusių prevencinės sveikatos priežiūros programomis yra vyrai (63 %). Moterų buvo žymiai mažiau tik 19 %. (3 pav.)

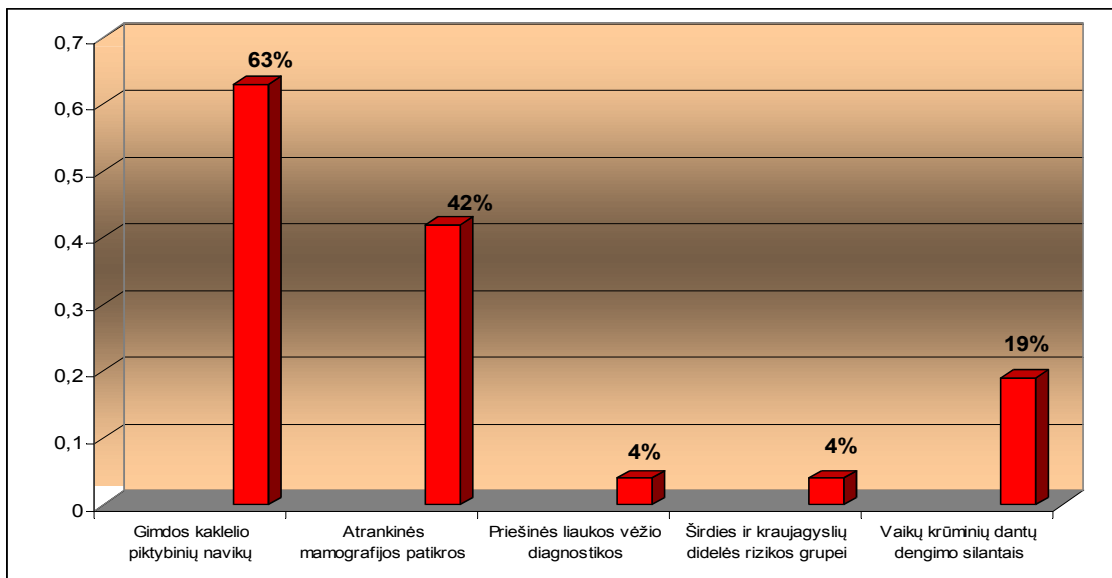
3 pav.

Į klausimą dėl kokių priežasčių respondentai nepasinaudojo prevencinės sveikatos priežiūros programomis, dauguma atsakė, kad jie neturi jokių sveikatos sutrikimų (53 %), antroje vietoje pažymėjo, kad yra per mažai informacijos ir dėl to nesinaudoja šia paslauga (27%). Mažiausiai atsakė, jog šioms programoms yra netinkamo amžiaus (20%). (4 pav.)

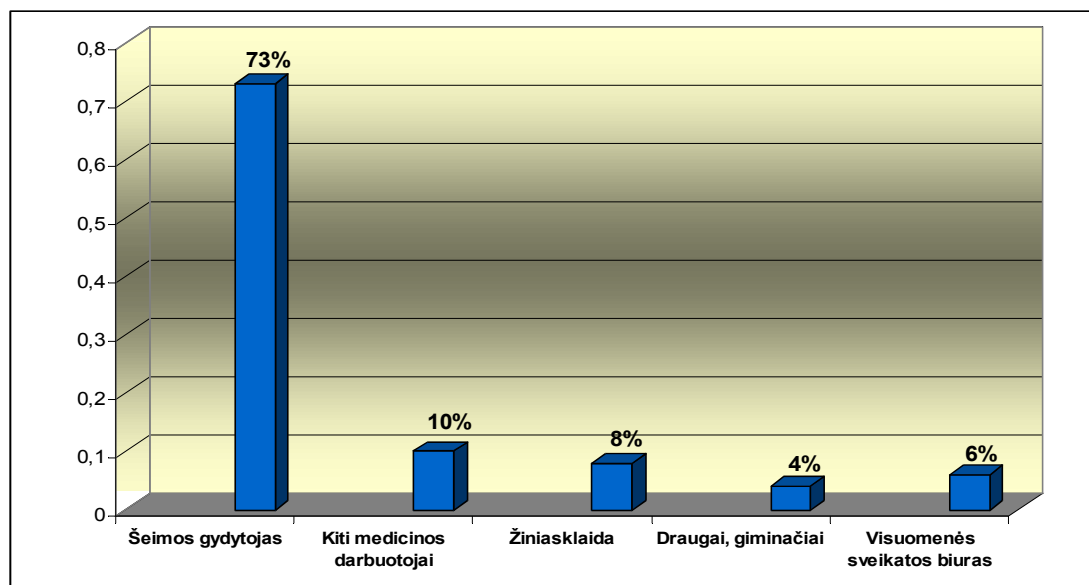
4 pav.

Pagal atsakytus atsakymus, susumavus paaiškėjo, kad daugiausiai respondentų pasinaudojo gimdos kaklelio piktybinių navikų programa (63 %), o mažiausiai – priešinės liaukos vėžio ankstyvosios diagnostikos (4%) ir asmenų, priskirtinų širdies ir kraujagyslių ligų rizikos grupei (4%) programomis. (5 pav.)

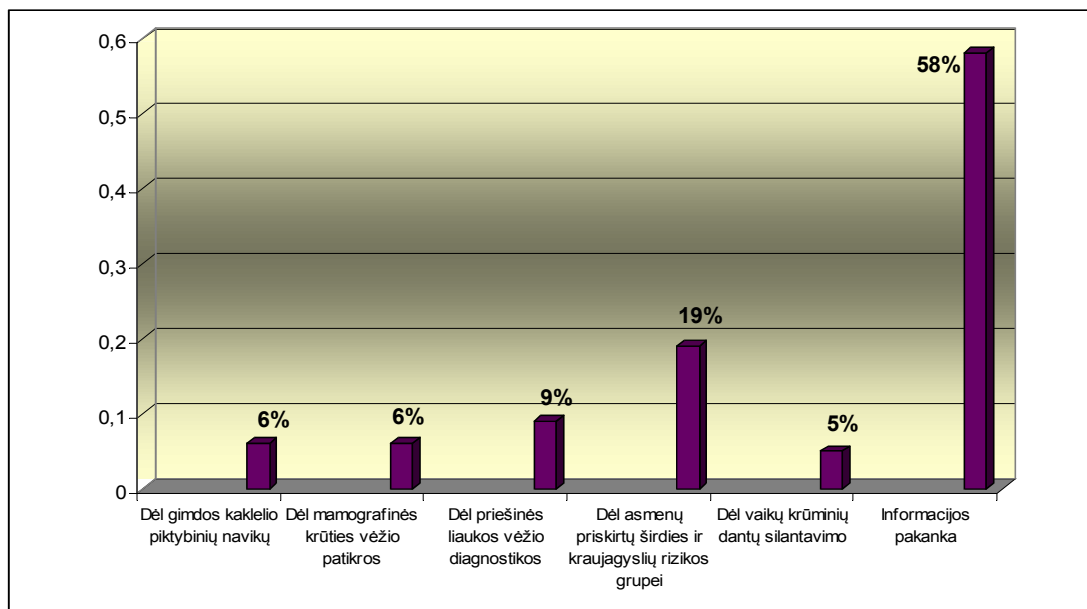
5 pav.

Daugiausiai panevėžiečius informuoja apie prevencines sveikatos priežiūros programas – šeimos gydytojas (73%) ir kiti medicinos darbuotojai (10%). (6 pav.)

6 pav.

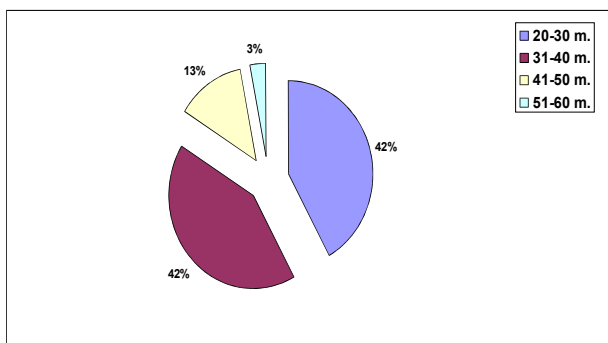
Pasidomėjus apie kurią prevencinę sveikatos priežiūros programą labiausiai respondentams trūksta informacijos, paaiškėjo, kad 19% panevėziečių trūksta informacijos apie širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupių prevencija ir priešinės liaukos vėžio ankstyvosios diagnostikos programą (9%). Tačiau džiugu, kad dauguma apklaustųjų (58%) teigė, kad jiems yra pakankamai informacijos. (7 pav.)

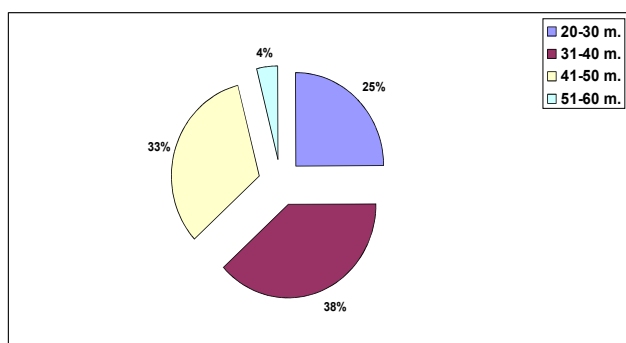
7 pav.

Apklauso duomenimis prevencine sveikatos priežiūros programa nepasinaudojo šie respondentai: **nuo 20-30 metų amžiaus** - 25% moterų ir 42% vyrų. **Nuo 31 – 40 metų** – 38% moterų ir 42% vyrų. **Nuo 41 – 50 metų** – 33% moterų ir 13% vyrų. **Nuo 51 – 60 m.** - 4% moterų ir 3% vyrų. (8 pav.)

NEPASINAUDOJĘ PREVENCINE SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PROGRAMA

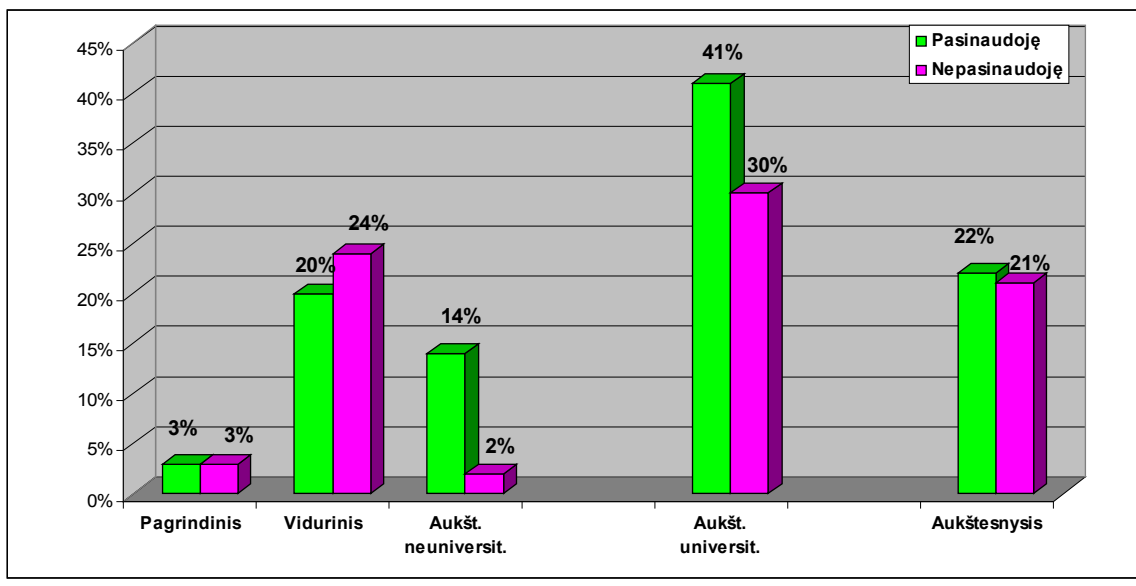
Vyrai pagal amžių nepasinaudoję prevencinėmis programomis

Moterys pagal amžių nepasinaudojusios prevencinėmis programomis

8 pav.

Susumavus apklausos rezultatus, paaiškėjo, kad vis tik daugiausiai pasinaudojusių prevencinėmis sveikatos priežiūros programomis buvo respondentai turintys aukštąjį išsilavinimą. (9 pav.).

9 pav.

APIBENDRINIMAS

- ✓ Lyginant 2013 metų apklausos duomenys su 2011 metų apklausa, galime teigti, kad 2013 metais padidėjo respondentų skaičius pasinaudojusių prevencinėmis sveikatos priežiūros programomis. Jei 2011 metais šis skaičius buvo – 69 %, tai 2013 metais – 73 %.
- ✓ Daugiausiai informacijos apie prevencines programas suteikia šeimos daktaras (2011 metais – 51 %, tai 2013 metais – 73 %.)
- ✓ 2011 metais 33 % apklaustųjų teigė, kad informacijos jiems apie prevencines programas yra pakankamai, o 2013 metais – jau net 58 % respondentų patvirtino tą patį.
- ✓ Daugiausia respondentų kaip ir 2011 metais buvo pasinaudojusių gimdos kaklelio piktybinių navikų sveikatos priežiūros programa, o mažiausiai asmenų, priskirtinų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei prevencinė sveikatos priežiūros programa.
- ✓ Daugiausiai respondentams kaip ir 2011 metais trūksta informacijos apie širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupių prevencija (19 %) ir priešinės liaukos vėžio ankstyvosios diagnostikos programą (9%).
- ✓ Jei 2011 metais apklaustųjų, kodėl nepasinaudojo prevencinėmis programomis buvo atsakiusiųjų, jog trūksta informacijos (48 %) respondentų, tai 2013 metais jų buvo tik 27 %.
- ✓ Dažniausia priežastis dėl ko nepasinaudojo prevencinėmis sveikatos priežiūros programomis - tai neturėjimas jokių sveikatos sutrikimų (53% respondentai) .
- ✓ Dauguma pasinaudojusių prevencinėmis sveikatos priežiūros programomis buvo respondentai turintys aukštąjį išsilavinimą.

REKOMENDACIJOS

Didinti Panevėžio miesto gyventojų informuotumą apie vykdomas prevencines programas, o ypač apie asmenų, priskirtinų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei prevencinė sveikatos priežiūros programą.

